

ZELENÉ TUJE

25 rokov chovu kólií

M & M vydavateľstvo

Všetko má svoje korene

Bolo krásne letné popoludnie. Celá dedinka bola zaliata teplými slnečnými lúčmi. Súzvuk zvonov miestneho kostola sa s príjemnou razantnosťou rozliehal cez lúky až po úbočia neďalekých hôr. Všade bol klud, pokoj. Príjemnú atmosféru zrazu narušil krik šíriaci sa pred krčmy v centre obce. Tunajší mäsiar ťahal za sebou staršiu sučku slovenského hrubosrstého stavača. Bol veľmi rozčúlený. Bez prestávky kričal po sučke. Vo veľkosti hlasného prejavu sa bezpochyby odrážala aj výška promile prúdiaca v jeho žilách. Jeho čistokrvná Zora sa totiž chystala priviesť na svet šteniatka. Opäť bez mäsiarovho požehnania. No tento krát vzniknutú situáciu už nemienil riešiť, bol rozhodnutý to celé ukončiť..

Tento obraz sa odohrával pred očami mladého Karola. Nikdy nemali doma psa, ale bezbranného tvora na konci šnúrkou mu bolo nesmierne ľúto. Nevedel do akej miery to mäsiar myslí vážne. Či z neho hovorí len alkohol, alebo chce ozaj sučku skántriť tak, ako sa zastrájal. Riskovať však nechcel. Rozhodol sa, že ju od neho teraz nejakým spôsobom dostane, a potom ráno, keď mäsiar vytriezvie, sa uvidí. Po krátkej debata a jednom zaplatenom pol deci už Zora kráčala spolu s Karolom. Viedol ju domov, k svojim rodičom. Tí sa od prekvapenia nezmohli na slovo. Ale veď ide o jeden deň, veď zajtra sa Zora vráti k svojmu majiteľovi, na to predsa netreba veľa rečí. Ešte celkom netušili, že v skutočnosti sa nemá kam vrátiť. Lenže Zora určite vedela svoje a akoby cítila, že Karol a jeho rodičia sú jej jediným útočiskom, veľmi rýchlo si svojim pohľadom, inteligenciou a dobrotou získala ich srdcia. A tak ráno si už všetci traja v kútiku srdca aj priali, aby zostala u nich. Keď mäsiar ani po vytriezvení nemienil meniť svoje radikálne plány, bolo rozhodnuté. Zora zostala žiť u Karola a svojich starých rodičov.

Zakrátko priviedla na svet 2 živé šteniatka. Boli to psíci – Bobby a Hary. Jeden sivý strakatý, s jedným uchom vztýčeným a druhým klopeným. Ten druhý bol celý hnedý. Nepodobali sa ani na mamu, ani jeden na druhého. No boli to tie najkrajšie šteniatka pod slnkom. Ich mená neboli práve najoriginálnejšie, ale boli jediné, ktoré poznala hlávka malého dieťaťa akým som v tom období bola. Práve vtedy som totiž prišla na letné prázdniny k starým rodičom na Liptov. Nevedela som ešte ani čítať, ani písať, ale s týmito šteniatkami mi to šlo aj bez kníh. Ja som rozumela im, oni mne. Aj preto mi ich starí rodičia dovolili pomenovať, aj preto si ich oboch nakoniec nechali. Zora bola voči mne spočiatku nedôverčivá, ale neskôr ma úplne prijala a nadmieru chránila pred každým cudzím elementom. Prežili sme spolu krásne prvé prázdniny, preto odchod domov bol nesmierne ťažký. Veľmi som plakala. Nevedela som sa dočkať, kedy ich opäť uvidím. Každý rok som sa nakoniec dočkala toľko vytúžených chvíľ. Pre mňa to boli krásne časy. Pre mojich starých rodičov už asi menej ☺. Všade som lietala so psami a veľa toho

povystrájala. Od pravidelne dotrhaných nielen gátí, ale aj sviatočných šiat, až po zatúlanie sa v háji, či mojich pádov do potoka v parku. Kde som šla ja, šli oni. Náš rádius bol veľký – od samotnej dediny cez pasienky, lúky a až po začiatok hory. Poslúchali na slovo, rozumeli každému môjmu gestu. Ťažko popísať slovami tento vzťah, ale viem, že v mnohom formoval detskú dušičku a som za tento pocit nesmierne vďačná.

Roky pomaly, ale neúprosne plynuli. Prvá odišla Zora. O pár rokov neskôr sa za ňou pobral Bobby a nakoniec odišiel aj Hary. Aj keď som medzitým trochu povyrástla, stále som bola dieťaťom. Ťažko som brala ich odchod, no dnes chápem, že všetko má svoj význam. Aj strata, aj bolesť. S odstupom rokov sa na všetko vtedy prežité pozerám už len s úsmevom. Krásne spomienky, zážitky a dobrodružstvá totiž zostali. A tiež túžba opäť zažiť niečo tak krásne.

Dlho očakávaný okamih

Na túto chvíľu som čakala nesmierne dlho. Najprv kým dostavame dom, potom kým oplotíme pozemok. Keď už chýbal len plot od suseda, zobrala som dosky, čo zostali zo stavby a pozbíjala v celej dĺžke pozemku drevenú ohradu. Asi nevyzerala príliš vábne, pretože sused, s ktorým predtým nepohli ani niekoľkoročné prosby mojich rodičov, po vzhliadnutí môjho diela do 2 týždňov postavil poriadny plot. Nič už nestálo v ceste. Doma sa rozprúdili debaty o plemene. Ja som chcela nemeckého ovčiaka alebo bieleho špica. Tieto plemená som obdivovala kvôli seriálu Štyria tankisti a pes (s nemeckým ovčiakom) a nádhernej japonskej ságe o bielom psovi Gorovi. Lenže otec mal inú predstavu. Tvrdil nám, že ku jeho trom dcéram sa viac hodí kólia. Čím viac chodil po priateľoch, ktorí kóliu kedysi mali, tým viac si bol svojim výberom istý. Zakrátko doniesol noviny s inzerciou psov a boli tam aj 2 inzeráty na kólie. S papiermi aj bez. Rodokmeň bol pre nás úplne nepodstatným kritériom, veď sme hľadali len psa do rodiny. Otec ale zavolať na oba inzeráty. Po prvom telefonáte na šteniatka bez rodokmeňa nič nepovedal, ale hneď vytáčal druhé číslo. Volal do Brna. Telefón zdvihla Iveta Tančevová, majiteľka chovateľskej stanice Tamburín. Nevie, čo vtedy povedala môjmu otcovi, ale urobila naňho dojem. Mala ešte voľné dve sučky. Jednu svetlejšiu a jednu tmavšiu. Mohli sme si vybrať. Rodinná rada zasadla a „odborne“ vybrala tú tmavšiu ☺. Otec mi povedal, že ak si šteňa naozaj prajem, mám pani chovateľke zavolať sama a potvrdiť záujem. Mám sa vraj učiť, že keď čosi skutočne chcem, niečo musím pre to urobiť sama. Ostatné on už zariadi. Nikdy predtým som nikomu cudziemu nevolala, no čo by som kvôli psovi neurobila. Na vnútorný obal od dezertu som si pripravila text a vytočila číslo. Hoci som v rýchllosti povedala všetko čo som mala napísané, bola som tak roztrasená, že som polovicu vecí z druhej strany telefónnej šnúry prepočula. Chovateľka mi povedala aj meno

tmavšej sučky, ktorú sme si vybrali. Do telefónu zaznelo meno Barča. Hrozná! Horšie to snáď ani nemohlo byť! Vôbec sme s tým menom neboli stotožnení. Asi najmä preto, že v tom čase šiel v televízii seriál s jednou postavou menom Barča a tá teda nebola veľmi sympatická. No čo už, nemusíme ju predsa volať Barča, vymyslíme iné domáce meno. Už len prežiť tých pár týždňov kým príde.

Na druhý deň mal nastať ten túžobne očakávaný deň. Deň, kedy bude už len naša. Celú noc som nespala. Odpočítavala som minúty, snáď aj sekundy. Nevedela som sa dočkať chvíle, kedy ju zoberiem do náručia. Konečne nastalo ráno a my sme šli pred Agrokomplex. Konal sa tu ďalší z ročníkov medzinárodných výstav psov. Na parkovisku som neúnavne vytáčala krk za každým prichádzajúcim autobusom - a tých bolo veru neúrekom. Po čase dorazil aj autobus s brnenskou poznávacou značkou. Vystupovalo z neho veľa psíčkarov so svojimi výstavnými kúskami. Onedlho som uvidela aj to malé, toľko vytúžené šteniatko. Niesla ho na rukách mladá slečna. Spoločnosť jej robili ešte jedna pani a pán. Všetci traja sa vybrali smerom k nám. Ja som ich v tom momente veľmi nevnímala, bola som akoby v tranze. Nevieť, či som okrem pozdravu aj niečo povedala, ale v momente, kedy som mala to malé stvorenie v náručí, sa pre mňa zastavil čas. Až neskôr som sa dozvedela, že okrem chovateľky Ivety Tančevovej - tej mladej slečny, nám šteniatko odovzdávali ďalšie osobnosti moravského chovu kólií - pani Hábová (ze Zlatého lomu) a pán Nemeček (z Černé hlásy).

Borginka ako šteniatko

Doma už bolo všetko nachystané. V hale sa zišla celá rodina a ja som zložila na zem ten cenný poklad, ktorý som dovtedy pozorne držala. Šteniatko bolo spočiatku v cudzom prostredí medzi kopou neznámych tvári neisté, ale večer mu už patril celý dom. Ešte sme nevedeli, ako ho budeme volať. Meno

Barča neprichádzalo do úvahy, a tak sme rozmýšľali, že by to mohla byť snád Amy. Ale v jej rodokmeni sme si prečítali, že sa v skutočnosti volá Borgia. To len ja som v telefóne zle počula. Po tomto zistení a niekoľkých pokusoch o rôzne pomenovanie sme napokon zostali pri pôvodnom. Neobyčajné meno Borgia jej totiž naozaj sedelo. Borgia bola výnimočná a výrazná osobnosť. Dokazovala nám to dennodenne, celých 6 rokov krátkeho, ale mimoriadne bohatého a intenzívneho života s nami.

Borgia

Príchodom Borgie sa zmenil celý chod domácnosti. Malé okaté šteniatko od začiatku ovplyvňovalo nielen mňa – moje pocity, myšlienky a činy, ale nadchlo celú našu rodinu. Vyžarovalo z nej niečo nedefinovateľné, niečo, čo nás nútilo bez zaváhania ju milovať a obdivovať zároveň. Obdivuhodná bola nielen jej inteligencia, ale aj nesebeckosť. Jej myšlienky smerovali len k nám, celá jej duša bola zviazaná s našou rodinou. Borgia bola nesmierne múdra. Ovládala nielen povely, ale reagovala aj na mimiku tváre, či pohyby rúk. Aby sa dostala presne tam, kde túžila, sama sa naučila aj otvárať dvere. Bola taká empatická, že sme mali pocit, že vie aj myšlienky čítať.

Borgia Tamburín (27.3.1986 - 11.8.1992)

Borgia zmenila môj pohľad na svet. Ovplynula významné i menej významné veci v mojom živote. Jej vďačím za lásku ku kóliám, aj za rozhodnutie študovať veterinárnu medicínu. Za dennodenné radosti, za krásne detstvo a v konečnom dôsledku aj za veľmi pozitívny vzťah ku histórii. Kvôli prechádzkam, ktoré nesmierne milovala sme totiž zaviedli tradíciu návštev po zručaninách hradov Západného Slovenska. Každú nedeľu sme sa celá rodina spolu niekam vybrali. Pre niekoho možno banalita, pre mňa krásne časy dospievania.

Borgiu poznal a obdivoval široko-d'aleko každý, kto mal aspoň trošku vzťah ku psom. Dokonca sa ňou inšpiroval aj sused, ktorý podľa nej pomenoval svoju sučku. Aj dnes z rozhovorov v ambulancii cítim, že Borginku majú stále mnohí, aj cudzí ľudia z nášho okolia prekvapujúco v živej pamäti.

Jej odchod bol veľmi nečakaný, na prechádzke nešťastnou náhodou vletela rovno pod auto a uhynula na mieste. Bolesť, ktorá prišla sa nedá popísať. Dost' dlho trvalo, kým sme to doma vôbec prijali, kým sme o tom boli vôbec schopní hovoriť. Život však opäť šiel svojou cestou, či som chcela alebo nie...

Často rozmýšľam, akým smerom by sa všetko vyvíjalo, keby nebolo v našom živote jej. Možno to bude znieť zvláštne, ale Borgia od nás nikdy celkom neodišla. Vidím ju v každej našej kólii, v každom šteniatku, ktoré sa u nás narodí. A v každom novom majiteľovi kólie vidím seba spred mnohých rokov.